

Sygn. akt I UK 195/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 17 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z odwołania J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i
Spraw Publicznych w dniu 17 stycznia 2012 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 16 grudnia 2010 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2010 r. Sąd Apelacyjny w K. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację wnioskodawcy J. W. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 3 marca 2010 r. oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Oddziału w Z. z dnia 24 października 2008 r., odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 21 lutego 2002 r.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca, zatrudniony jako monter, w dniu 21 lutego 2002 r. uległ wypadkowi przy pracy, w którym doznał zmiążdżenia kciuka lewego połączonego ze złamaniami kilkakrotnie leczonymi operacyjnie. Z tytułu następstw tego wypadku uzyskał na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w G. jednorazowe odszkodowanie za 15% uszczerbek na zdrowiu. Od 15 sierpnia 2003 r. do 30 listopada 2005 r. wnioskodawca pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Następnie domagał się jej podwyższenia do wysokości renty należnej osobom całkowicie niezdolnym do pracy, a później przyznania mu renty na dalszy okres tj. po dniu 30 listopada 2005 r. W obu przypadkach organ rentowy wydał decyzje odmowne, od których odwołania zostały oddalone prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego z 14 września 2005 r., VIII U ../05, i Sądu Apelacyjnego z 5 stycznia 2007 r., III AUa .../05, wydanymi w sprawie o podwyższenie renty, a następnie wyrokami Sądu Okręgowego z 11 kwietnia 2006 r., VIII U ../06, i Sądu Apelacyjnego z 5 stycznia 2007 r., III AUa .../05, wydanymi w sprawie o przyznanie jej na dalszy okres. Wnioskodawca w okresie od lutego 2002 r. do lutego 2008 r. zaliczony był do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Decyzją z dnia 24 października 2008 r. organ rentowy odmówił mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 21 lutego 2002 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca nie jest całkowicie ani częściowo niezdolny do pracy z tytułu następstw wypadku przy pracy z dnia 21 lutego 2002 r., a w porównaniu z wynikami poprzednich badań lekarskich przeprowadzonych przez biegłych lekarzy sądowych w jego sprawach rentowych o sygn. VIII U .../05 i ../05, stan zdrowia ubezpieczonego nie uległ istotnemu pogorszeniu.

W celu ustalenia jego aktualnego stanu zdrowia dla celów dochodzonej renty wypadkowej Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: neurologa, chirurga ortopedy i internisty oraz specjalisty chorób zakaźnych i specjalisty chirurgii ogólnej, którzy uznali, że występujące aktualnie następstwa wypadku przy pracy ubezpieczonego, tj. stan po złamaniu paliczka podstawowego kciuka lewego leczony operacyjnie w związku z powikłaniami stanu zapalnego kości oraz zaburzeniem zrostu, zostały prawidłowo wygojone. Obecnie brakuje cech aktywnego zapalenia i zakażenia tkanek miękkich, nie ma też zaników mięśniowych w obrębie kłębu lewego kciuka.

Natomiast w pełni zachowana jest zdolność chwytna uszkodzonej ręki i przeciwstawianie kciuka. Wprawdzie ubezpieczony zakwestionował wnioski biegłych, jednak w ocenie Sądu Okręgowego wszystkie wątpliwości odnośnie do treści opinii biegłych zostały rozwiane w opinii uzupełniającej. Również powołany przez wnioskodawcę wynik badania scyntygraficznego z dnia 21 marca 2003 r. potwierdza prawidłowy stan jego lewej ręki, a nadinterpretacja tego wyniku przez ubezpieczonego była już przedmiotem oceny w sprawie zakończonej wyrokami Sądu Okręgowego z 14 września 2005 r., i Sądu Apelacyjnego z 5 stycznia 2007 r. W konsekwencji nie było racjonalnych podstaw do powoływania kolejnych biegłych lub uzupełniania opinii w formie pisemnej bądź ustnej, ani potrzeby konfrontacji biegłych lekarzy, co prowadziło do oddalenia wniosków o dalsze uzupełnienie opinii biegłych. W takiej sytuacji Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego z braku przesłanek z art. 107 i z art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, zwanej dalej ustawą o emeryturach i rentach) w związku z art. 17 i art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199, poz. 1673 ze zm., zwanej dalej ustawą wypadkową).

W apelacji ubezpieczony zarzucił naruszenie art. 12 ustawy o emeryturach i rentach, art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 ze zm., zwanej dalej ustawą o rehabilitacji zawodowej), art. 227 w związku z art. 217 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. przez między innymi nie przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych sądowych; przyznanie mocy dowodowej opinii biegłych oraz dokumentacji lekarskiej zgromadzonych w sprawach U ./05 i VIII U ../06; przyznanie mocy dowodowej opinii biegłego E. S., w której nie odniesiono się w żaden sposób do dokumentów potwierdzających stan zdrowia wnioskodawcy; nie wzięcie pod uwagę okoliczności zaliczenia wnioskodawcy do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Sąd Apelacyjny uznał apelację ubezpieczonego za bezzasadną. W ocenie tego Sądu, Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, dokonał trafnych ustaleń faktycznych oraz wywiódł logiczne wnioski. Bezstronne i fachowe opinie powołanych biegłych stanowiły mocną podstawę do stanowczego ustalenia, że ubezpieczony aktualnie nie jest w związku z wypadkiem przy pracy częściowo niezdolny do

wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, a natężenie skutków tego wypadku nie jest aż tak znaczne, by czyniły go ponownie, co najmniej częściowo niezdolnym do pracy zgodnej z poziomem jego kwalifikacji w rozumieniu art.12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 6 ustawy wypadkowej. Kwestionując ustalenia Sądu Okręgowego wnioskodawca nie poparł swych zarzutów wartościowymi dowodami. Zawarty w apelacji wniosek o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych lekarzy również nie został przekonująco uzasadniony. Tymczasem zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że skutki zmiążdżenia kciuka lewej dłoni ubezpieczonego zostały prawidłowo wyleczone, a on sam jako osoba praworęczna, jest zdolny do wykonywania pracy instalatora centralnego ogrzewania, gazowego i wodnokanalizacyjnego. Równocześnie „niepełnosprawność” w rozumieniu art. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej ujęta została szerzej aniżeli pojęcie „niezdolności do pracy” w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach. Oznacza to, że nie każda osoba, która uzyskała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności może być uznana za częściowo niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach. Na podstawie art. 232 k.p.c. rzeczą ubezpieczonego było udowodnienie że w związku ze skutkami wypadku przy pracy utracił ponownie w istotnym stopniu zdolność do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wypełnił w całości dyspozycję tego przepisu, a twierdzenia apelacji pozostają nieopartą dowodami subiektywną oceną wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów postępowania: 1/ art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. przez nie rozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji, w szczególności nie odniesienie się zarzutów naruszenia art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c., ponieważ Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił „dlaczego pogląd Sądu I Instancji, odnośnie nieuwzględnienia wniosku o dopuszczenie dowodu z uzupełniających opinii biegłych był słuszny”. Zważywszy na kwestionowanie przez skarżącego opinii biegłych nie rozpoznanie zarzutu apelacyjnego dotyczącego „właśnie tychże opinii, w pełnej mierze uniemożliwia ewentualną weryfikację rozstrzygnięcia Sądu I Instancji, a także w sposób bezsprzeczny utrudnia analizę i ocenę Wyroku Sądu Odwoławczego”; 2/ art. 382 k.p.c. przez nierozważenie wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentu orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności skarżącego z dnia 12 kwietnia 2010 r., dołączonego pismem z

dnia 27 kwietnia 2010 r. jako uzupełnienie apelacji. Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest „oczywista zasadność skargi, albowiem naruszenie przez Sąd II Instancji wyżej wskazanych przepisów postępowania cywilnego mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia”. W szczególności skarżący podkreślił, że Sąd Apelacyjny w żaden sposób nie ustosunkował się do jego wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 12 kwietnia 2010 r., które określało stopień niepełnosprawności jako umiarkowany, ani nie wezwał skarżącego do jego ewentualnego doprecyzowania oraz nie wyjaśnił w uzasadnieniu wyroku, dlaczego wniosku tego nie uwzględnił. Tym samym oparł swoje rozważania na nieaktualnym już orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, określającym stopień niepełnosprawności skarżącego jako lekki. Skarżący podkreślił, że dowód z tego oświadczenia nie mógł być powołany na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, gdyż zostało ono wydane już po ogłoszeniu wyroku Sądu Okręgowego oraz po sporządzeniu i wniesieniu apelacji od tego wyroku.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji, „albowiem wydanie wyroku w niniejszej sprawie, zwłaszcza potrzeba dopuszczenia dowodu z opinii biegłych, wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości”, a także domagał się zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie miała usprawiedliwionych podstaw, które potwierdzałyby jej „oczywistą zasadność”. Wprawdzie istotnie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny nie ustosunkował się do przedłożonego w postępowaniu apelacyjnym orzeczenia z dnia 12 kwietnia 2010 r. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności skarżącego, ale nie miało to wpływu na wynik sprawy z uwagi na to, że zostało ono dołączone dopiero do apelacji. Niezależnie od tego, że z orzeczenia o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wynikają „wskazania” do wykonywania zatrudnienia „jedynie w warunkach pracy chronionej”, to zalecenia dla celów rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych nie zawsze dowodzą ograniczonych

możliwości wykonywania pracy dla celów rentowych według przepisów odrębnego aktu prawnego, tj. ustawy emeryturach i rentach. Oznacza to jedynie tyle, że orzeczenie o określonym stopniu niepełnosprawności nie powinno być pomijane przy ocenie niezdolności do pracy warunkującej prawo do renty (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 223/03, OSNP 2005 Nr 3, poz. 22 lub z dnia 11 lutego 2005 r., I UK 177/04, OSNP 2005 nr 18, poz. 290), ale tylko wtedy, gdy ta nowa okoliczność istniała (dotyczyła stanu zdrowia) już w dacie wydania zaskarżonej decyzji rentowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., I UK 385/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 240), bądź powstała - jako nowa okoliczność dotycząca stwierdzenia „potencjalnej” niezdolności do pracy i wymagająca jej zweryfikowania ze względu na orzeczenie o niepełnosprawności - po dniu złożenia odwołania od zaskarżonej decyzji, ale przed wydaniem wyroku przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ regulujący takie przypadki art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu apelacyjnym (por. wyrok wyroku z dnia 5 kwietnia 2007 r., I UK 316/06 (OSNP 2008 nr 13-14, poz. 199). Z argumentacji zawartej w uzasadnieniu tego ostatnio powołanego orzeczenia wynika, że zmiana w stanie zdrowia wpływająca na stwierdzenie niezdolności ubezpieczonego do pracy, od której zależy nabycie uprawnień rentowych, powinna nastąpić do dnia zamknięcia rozprawy przez sąd pierwszej instancji (art. 316 k.p.c.), gdyż późniejsze „nowości” dotyczące stwierdzenia niezdolności do pracy, które powstały już po wyroku sądu pierwszej instancji, mogą stanowić jedynie podstawę wznowienia postępowania rentowego w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach albo podstawę faktyczną nowego (kolejnego) wniosku rentowego, który powinien być skierowany do organu rentowego.

Tymczasem orzeczenie o zaliczeniu skarżącego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z dnia 12 kwietnia 2010 r. zostało wydane po wyroku Sądu pierwszej instancji z dnia 3 marca 2010 r. i wprawdzie deklaruje ono datę umiarkowanego stopnia niepełnosprawności skarżącego także na 3 marca 2010 r., to z pewnością wymieniony dokument skarżący uzyskał dopiero 12 kwietnia 2010 r., a ponadto sam przyznał w skardze kasacyjnej, że wymienione orzeczenie zostało „zawarte w piśmie uzupełniającym apelację z dnia 27 kwietnia 2010 r.”. Wszystko to oznaczało, iż Sąd pierwszej instancji w dniu wyrokowania nie znał orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W konsekwencji, nie ustosunkowanie się do treści tego dokumentu przez Sąd Apelacyjny, który nie ocenił przy pomocy biegłych sądowych wymienionego dokumentu, nie miało

wpływu na wynik sprawy, która w przeszłości była przedmiotem dwóch innych prawomocnych orzeczeń z niekorzystnym skutkiem dla uprawnień rentowych, które skarżący łączy ze skutkami wypadku przy pracy z 2002 r., a nowo uzyskane w postępowaniu apelacyjnym orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności może wskazywać jako potencjalne uzasadnienie kolejnego wniosku rentowego. W każdym razie skarżący, który w wywiadzie dla biegłych deklarował, że po okresie pobierania renty wypadkowej do listopada 2005 r. nie podjął zatrudnienia, powinien zdawać sobie sprawę, że nowe orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności może mieć znaczenie przy ocenie jego uprawnień rentowych tylko wtedy, gdyby wykazywana w postępowaniu rentowym jego potencjalna niezdolność do pracy, którą łączy z uzyskaniem tego nowego dokumentu, powstała nie później niż przed upływem 18 miesięcy od ostatniego okresu ubezpieczenia w rozumieniu ustawowego wymagania z art. 57 § 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach.

Powyższe okoliczności nie potwierdziły wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej „oczywistą zasadność”, dlatego Sąd Najwyższy wyrokował jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

/tp/